

Alice
Horáčková

rozpůlený
dům

Příběh
sudetské
rodiny

Alice
Horáčková

A large, hand-drawn pink heart outline is centered on the page. A jagged, pink line, resembling a crack or a tear, runs vertically through the heart, starting from the top edge, passing through the middle, and extending to the bottom edge. The title 'rozpůlený dům' is written across the heart, following the curve of the crack.

rozpůlený
dům

Argo

Kniha vychází s finanční podporou
Ministerstva kultury České republiky.

© Argo, 2022

Copyright © Alice Horáčková, 2022

Cover design © Pavel Růt, 2022

ISBN 978-80-257-3812-2 (váz.)

ISBN 978-80-257-3898-6 (e-kniha)

*Mému tátovi,
mému strýci*

ROD. ZUZÁNEK, JILEMNICE

Hlavní postavy

Zdena Honců, chalupnice

Čejče Honců, její otec, tkadlec

Arnošt Honců, její starší syn, pošťák

Hanskarl Hollmann, její mladší syn

Anežka Braunová, učitelka

Konrád Hollmann, její syn, pilot

Greta Hollmannová, její dcera

Albert Hollmann, dřevař a cestář

Amálie Hollmannová, jeho žena, spiritistka

Emil Hollmann, jejich syn, sklář

Vinzenz Hollmann, jejich syn, pošťák, podnikatel v textilu

Johann Hollmann, jejich syn, továrník a jednatel

oma Hollmannová, matka Alberta Hollmanna

Johann Zinnecker, dřevař, bratr Amálie Hollmannové

Alois Tomek, učitel a kronikář

Terezie Pohlová, učitelka

Lída Schierová, sekretářka, vedoucí textilního podniku

Leopold Steiner, továrník, podnikatel v textilu

Jiřina Steinerová, jeho vnučka

chraplavej Ludvík, majitel koloniálu

Frederik Gottstein, kravský pacholek, starosta

Antonín Kubát, hoteliér

Květa Kubátová, jeho dcera

Anton Kiefer, vrchní ředitel Kreditanstalt der Deutschen

Lina Heydrichová, manželka zastupujícího říšského protektora

Prolog

Žena, ani mladá, ani stará, psala dopis. Těžko říct, kdy začíná stáří u ženy, ale Anežka si připadala stará už hodně dlouho. Dopis psala špačkem tužky a hlavu skláněla až nad papír. Vždycky si myslela, že člověk nemá podléhat emocím a že slabé lidi dělí od silných schopnost se dobře ovládat, ale právě teď, v téhle cimře, které se ani nedalo říkat pokoj, její úhledné písmo skropilo pár kapek. Anežka je rychle přetřela rukou, přece jenom toho o sobě tolik prozrazovat nechtěla.

Milá Zdenko,

velice jsem se těšila že jsem o tebe zase slyšela. Doufám, že to můžeš přečísti, já už moc dobře česky psátí neumím. Já to od Hanze nemůžu věřit. Zdenko, jak se to jenom mohlo státi?

My se tady máme moc špatně. Nic nám nepatří, nikdo nás nechce, jsme holt „Ausgewiesene“. Němci o nás říkají, že jsme Bémáci. Ty si to nedovedeš představit jak to je, když nemáš ani polštář, peřinu nebo hrnek. Já bydlím u sedláře, a mám malou komoru. Vincek dělá to co vždycky, kšeftuje.

Jen kdybychom mohli jednou zase domu, jen pro to ještě žijeme. Tady v Bavorsku to není hezké, skoro nic k jídlu a šaty nebo ani centimetr látky koupiti nemůžeš. A ty lidi jsou strašní.

Jak se máš, Zdenko, a buď ráda, že máš štěstí, a můžeš byti doma. Když já si vzpomínám na naše Krkonoše a Benecko musím brečet. Jak jsme seděli u babičce, vzpomínáš si ještě na to?

Jestli můžeš, Zdenko, tak přidej jednou k nám a podívej se na nás. Co dělá Arnošt? Nevíš něco o učiteli?

Napiš mi ihned, Zdenko, moc se na to těším. A teď buď hodně zdráva a pozdravím tě srdečně

Tvoje Anežka

Všichni na Benecku ode mně pozdrav.

Prosim tě jdi jednou na hrob a zapal všem svíčku.

Monarchie

Zdence Honců se do života nechtělo. Zjevně se jí nechtělo vůbec nikam, protože se zapřela nohama a čekala. Její matka nevěděla, že rodí, necítila žádné bolesti, a i kdyby je cítila, zásadní význam by jim nepřisuzovala. Slabé stahy mívala už od pátého měsíce, no tak co, děj se vůle Boží, tady přežijou jen ti, co přežít můžou a ještě k tomu hodně chtějí.

Teprve když matce praskla plodová voda, zavolali porodní bábu ze sousední vesnice a ta jí přikázala, ať zkouší měnit polohy. Matka se snažila a polohy měnila, ani u toho příliš nekřičela. Ale děťátko stejně vyšlo zadkem napřed. Byl to maličký červený uzlíček, slabá dvě kila a půl, míň, než novorozenáta mívala. Bylo to štěstí v neštěstí, kdyby Zdenka byla větší, nejspíš by obě umřely. Takhle umřela jen Zdenčina matka.

„Dej ji do košíku nad kamna a modli se,“ poručila bába tátovi Honců a vytratila se, ten večer měla ještě cestu k Hollmannovým do Hample. Nebylo to daleko, ale bylo to do kopce a bába už nebyla nejmladší.

Mluvka

Vincek si odjakživa myslel, že něco dokáže. Něco velkého a výjimečného, na co se bude vzpomínat. Byl nejstarší z Hollmannů, teda když nepočítal svého bráchu Emila, který byl sice o něco starší, ale co to bylo za Hollmanna? Ten ňouma neměl velký silný ruce, protáhlej ksicht, a dokonce ani štětinatý obočí, kdežto Vincek to všechno měl a byl na to hrdej.

„To náš rod založil Špindlerův Mlejn!“ vykládal často mladšímu bráchovi Hanzovi, který taky nevypadal jako Hollmann. Ten měl zase ruce jako kapesní zloděj, blondáaté vlasy a odpověď na všechno: „Tak proč to teda sakra pojmenovali Špindlerův Mlejn, a ne Hollmannův Mlejn?“

„Na to se zeptej fotra,“ odbyl ho Vincek. Moc dobře věděl, že Hanz se otce jen tak nezeptá, protože ten rok co rok, od bláta do bláta, kácel stromy, vyvracel pařezy a pokládal kameny na cestách do Prajzu.

„Co tady lelkuješ? Marš, přilož do pece a dej vodu na bandory!“ ozval se za Vinckem chraplavý hlas a za loket ho drapla vrásčitá žena v šátku.

Vincek se jí lehce vysmekl, tyhle rozvařený brambory mu už lezly krkem, bandory, bandory, furt jenom bandory... Nahlas neřekl nic. Hádat se se starou Hollmankou nemělo cenu. Na svůj věk měla koňskou sílu a rozumu nakoupila až moc.

„Vinci, a nezapomeň pak uklidit chlívěk!“ Tentokrát neřvala bába ze světnice, teď se o dveře těžce opřela máma Amálie. V ruce držela zavinovačku s jeho nejmladším bratrem Ottou.

„A proč já? Proč musím všechno dělat jenom já? Co třeba Emil?“ řekl Vincek. Moc dobře věděl, že Emil šel pomoci chlapům s kládami.

„Jen počkej, až se vrátí táta!“ pohrozila mu matka. Amálii nebylo ani čtyřicet, a vypadala na padesát, tak jako všechny Hollmannovic ženské. Měla za sebou pět živých a pět mrtvých dětí a to poslední počne skoro v padesáti. Na svět mu pomůže zkušená Henyška z Mrklova, ale tohle dítě už jméno nedostane. Štěpanický farář jenom tělíčko přikryje bílou plachtou a jilemnický kameník vytesá:

Kurz zu kurz war Ihr irdisches Leben

Klein zu klein war Ihre Hand

Schmerzlich war Ihr letztes Streben

Bevor sie stieg zum Grabesrand

*Ruhe sanft!*¹

Ale to bude až za velké války, teď Vincek přidává poleno do kamen a napadá ho ošklivá myšlenka, že by to vlastně nebylo tak úplně

1 *Krátký překrátký byl její pozemský život / Malá maličká její dlaň / Bolestný její poslední vzlykot/ než vystoupala k rovu na okraj / Odpočívej v pokoji!*